

ԵՐԵՎԱՆԻ ԵՍԻՐ

ՕՐԵՐԻՐ

ՔԱՂԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԲԵՆԵՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԵՒ ԵՌԵՒՏԻՎԱԿԱՆ

Վերջին համարի մեջ որ
չէր բարեհաճել կրթայ ստորա-
դասի շրջանի Երաժշտա-
նայ ընկերության հարանգ
հանելի հարուցանելով՝ մէկ
ստորեկան դիմել 125 զանգե-
նի տոնիս ընդեր խանութի տա-
նաւոր Լույս Գալիկի Սա-
ղաւաճանին մարտաւարութիւնը
ի ի պարսկական Բաղա-
դաս Ե. Ստորեկանին վա-
նաւ :

Երեւանի Բ. Երաժշտա-
կանի ընկերության մարտա-
ւարութիւնը Երաժշտա-
նայ ընկերության հարանգ
հանելով՝ մէկ ստորեկան
դիմել 125 զանգե-
նի տոնիս ընդեր խանութի տա-
նաւոր Լույս Գալիկի Սա-
ղաւաճանին մարտաւարութիւնը
ի ի պարսկական Բաղա-
դաս Ե. Ստորեկանին վա-
նաւ :

ԴԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ի զմի 4 համար :

Թեպէտ առաջին թիւով ըսինք՝ թէ նոյն օրը
փոխանակութեան գործառնութիւններ չեղան
քաղաքի մէջ՝ ստակներու վրայ եղած պատ-
ուհիներուն համար, բայց հասկնալով միջոցն, կէս օր
տեւել, վասն զի հաստատուն պատուէր չըլլալուն
երբոր հաստատութիւնը հասկցաւ որ ստակնե-
րուն վրայ ըլլալու փոխարութիւնները տակաւին
քանի մը որ ուշանալու է, այն օրը մինչեւ իրի-
կուն բաւական գործառնութիւններ եղան, և
խանութեաններն ալ սկսեցին իրենց պարտքեր-
նին սովորական ստակներով և նոյն դիմելով
և հատուցանելու :

Երբեք օրն ալ Գրամմոնցը ստորագրեալ
մասնաւոր ծանօթութիւնովը այսպէս յայտ-
նեց հասարակութեան :

Քաղաքի մէջ հիմնական անցած ստակներուն
համար (Ծանօթանալով ըրած զգուշութեանը
վրայ, ի զմի Գրամմոնցի կառավարութիւնը որոշեց
որ այն հաշիւները որ իրեն հետ ունին՝ տաճկի դա-
հեկանով (այսինքն փոխանակողքի ստակով) պէտք
են վերցնալ՝ ասորինքն մինչեւ ութ օր, անոր
համար Գրամմոնցը կըսէին յառաջիկայ երկուշաբ-
թին ժողովը ստակները պարտապահներէն, որոնց
հետ հաշիւ ունի, նոյն պէս հաշիւով ունեցած իրեն
պարտքերն ալ հատուցանելու, բայց և առևտուրին
դիւրութեանը համար կառավարութիւնը կարգադրեց
որ եթէ պարտապահներուն մէջ չուզող գտնուին
հատուցանելու՝ մինչեւ յունիսին ծընկերելու է, և աս
օրէն կարգով որ պարտապահ մնայ Գրամմոնցին,
պարտաւորելու է հատուցանելու որոշման ժամանա-
կով մը, որուն պայմանաւաճառը և թեւութիւնը Գ. Գ.

Լ. Գրամմոնցին հետ կարգի դրվելու է. նմանապէս
Գրամմոնցին հաշուեկիցներուն ունեցած պարտքերն
ալ աս ձևով պիտի կարգադրվին՝ ինչ որ անոր պար-
տաւորները այս կարգադրութիւնները ընդունին և
կառավարութիւնն ալ հաճի :

Եսկէ ի դատ ընկերութեան հետ հաշիւ ունեցող
մարդիկ դիման որ ասորինքն մինչեւ Գրամմոնցի
կառավարութեան նոր որոշման օրը, Գրամմոնցը
նոր գործառնութիւններու համար պարտաւորու-
թեան թուղթեր չի ընդունել, Գրամմոնց և Լուսորից
ոխալի պարտաւորութեան թուղթերէն ուրիշ, որոնց
հատուցումն ալ նոյն ստակներով ըլլալու է :

Ի զմի 29 Մայիս 1843 :

Կառավարութիւն Գրամմոնցին
Օգնական :

Կորին Սեփարատութեան հրամանով՝ քա-
ղաքի շրջակայ տեղերէն 5000 թեւիքի զօրք
կուզի Կոստանդնուպոլիս երթալու համար
անցելու ամսոյն 26 էն սկսեցին դուլ՝ և մէկ
դիմէն ալ երթալու, որոնց համար արքունական
մէկ շտաբնաւ մը եկաւ Կոստանդնուպոլիս ամ-
սոյս առաջին օրը և մէկ Բարիլիթին ալ Լա-
տալային՝ այս զօրքերը Կոստանդնուպոլիս տա-
նելու համար :

Կորին Սեփ. Կարահիս Գալաթի հատա-
փաճառ, արշուախոն հարութիւն Բիշայի Կոս-
տանդնու, քանի մը շաբաթ առաջ Կալիպոսիս
Խորիս դալով՝ անցեալ ամսոյն 30 ին Լ. Բ. հի-
սար դնաց իր հայրենիքը տեւաւոր :

Օգնական, Կոնստանդնուպոլիս տեղաւոր բարձր ա-

ղէկ ճանչնալով՝ կը փառահիւր թէ այս պայմա-
նութիւնը իր հայրենիքին բաղաւորութեանը ա-
ռիթ մը կը լայ, մանաւանդ այն քաղաքին
դպրատան հաստատութեանը համար :

Ես օրերու քաղաքիս Լայոց թաղը երկու-
անգամ փախեցէ ազատեցաւ :

Մայիս 28 իրիկիսն դէմ Սուրբ Ստեփան-
նոս Լայոց Կիւղեցոյն մօտ հացադործի մը
փախ ծինելը յոր փոխելով, մէկէն ի մէկ սոս-
կալի բոց մը երեցաւ, բայց հայապէս երիտասարդ-
ները շուտով հասնելով մարտին և հացա-
դործին անդուշտութեանը համար կառավարու-
թեան հրամանով քանի մը օր փութը ծածկած
մնաց և հացադործնալ բանալը գրկեցաւ :

Հետեւեալ օրը կէս դիւշերէն ետքը Լայոց
թաղին մէջ ուրիշ հացադործի փութէ մըն ալ
ծուխ ելալով՝ Լայոց թաղի պահակները շուտով
մը կը փախն ու փութն դուռը բանալով կը տես-
նան որ հացադործը մէկ մեծ կիտախու, փայտ
մը փառարանէն հանիած, որ կատարեալ մարած
չըլլալով՝ անդուշտութեամբ ուրիշ փատերուն
քովն է դրեր, նորէն սկսեր է քիչ քիչ փառվել
ու մօտակայ փայտերնալ բանկընել, և հացա-
դործնալ դիմով քնացած ըլլալով, պահակնե-
րուն ձեռոց բիրը կարմրեցունէ զանի և միաբա-
նո թեւոք կը մարեն :

Կոնստանդնուպոլիս անձնը ամսոյս ա-
ռաջին թիւով նամակ մը բերաւ իր ձեռքը,
որ օրագրութեան միջոցովը հրատարակվի, բայց

ԲԵՆԵՎՈՐՈՒԹՅԱՆ

Պարտաւորութիւն մարդկային

Կառավարման արարչագործութիւնն Բնու-
նայ, աւելի զարմանալի խնամքով մը հոգացաւ մար-
դոյս ձեռագործ ստեղծագործութեանը վրայ, որ իր
Բնուածային պատկերին նմանընեղէն ի դատ, բա-
րեհաճեցաւ մէկ արդիւրէ մը պիտիքն մէկ նախահօրէ
մը առաջ բերելով մարդկային սեռը բանականու-
թեան գերագոյն ձիրքն ալ շնորհել անոր : Իր Բնու-
ածաւանման ստեղծվելովը՝ պարտաւոր ըլլալ մարդ
Բնուածապաշտ և Բնուածասէր ըլլալու, և մէկ
արմատէ մը առաջ գալովը՝ ընկերասէր ըլլալու :

Սակայն զի մարդկային կազմութեամբ՝ անանկ մէկ
փափուկ և տկար բնութեան ենթակայ ուղեց ը-
նել, որ միշտ երկնքի շնորհքներուն կարօտ ըլլալէն
ուրիշ՝ որ արժանապէս ինքնորոշելուն առաւ կը շնոր-

հէ, և մէկընկու ալ օգնականութիւն ընելու հա-
նին՝ փոխադարձ հոգադրութեամբ մէկը մէկային
պահապանութեան հարկաւոր պարտքը կատարելով, որ
հոգադրողիս վրայ ընկերական սիրով աղաւ մնաւ
ամենայն թէ բնութեան սաստկութիւններէն, և թէ
սլլկայը գուշակելի փառնքներէն :

Ինկերականութեան հաղորդիչ նշանը իր բանա-
կանութիւնն է, որուն և միջնորդական գործիքները
ընկուն ու ակունքներն են, որ ասոնցմով իր դիտու-
ւորութիւնը և խորհուրդը աւելի դիւրաւ կրնայ ու-
րիշին հասկըցընել, և կրպարաւորէ իրարու տկա-
րութեան և խնդիրքին ձեռքէն եկածին շափ ձեռն-
տու ըլլալ, որ բնականաբար ամենէն տեւի առնը
են Բնուածապարտութեան և մարդասիրութեան սկզբ-
բունքները :

Ես երկու պարտաւորութիւնները պիտեւս մէկ
կապակցութիւն մը ունին իրարու հետ, որ մէկին ան-
կատար մնալովը՝ միւսն ալ անշուշտ անկատար կը
մնայ : Սակայն զի Բնուածապարտութեան պարտաւո-

րութիւնը եթէ կատարելու ըլլայ, մարդասիրական
պարտաւորութեանն ալ կատարողը կը լայ, նշանաւ
և մարդասիրական պահանջներուն մէջ պակաս
գտնելովը, Բնուածապարտութեան հանգամանքնե-
րուն մէկն ալ պակասաւոր է : Ինչէն զեղբայրը կը
տեսնաս և չես սիրեր, զԲնուած որ չես տեսնար
իշխալէս կրնաս սիրել՝ կրնէ Բնուածը :

Մարդիկ աշխարհիս վրայ դնալով շատնալով՝ զա-
նալուն աղգերու և գերդատաններու բաժանվել
են, և մարդոյս հետ մարդասիրութիւնն ալ իր տե-
սակները շատցուցեր է, Բնուածապարտութեան Լայ-
րեւասիրութեան և Կրպարութեան բաժանելով, որոնք
բնական պարտաւորութեամբ մարդասիրական
արմատին գեղեցիկ ճիւղերն են :

Ես պարտաւորութիւններէն ուրիշ մէկ աւելի
պարտաւորութեամբ ալ կը բեռնաւորի մարդ իր ա-
ռաջին բնական կենցաղավարութիւններէն զարտու-
ղելովը, որպէս զի հոգիաներուն ու անտառներուն
մէջէն կըլալով, արեւակէզ փառներու տուններու և

անհնազանջ չըլլալը դիտարկուածման, չի հաս-
նալ առաջին անգամին իր ստորագրութիւնը
գրով. խոստանալով թէ ժամանակին պատրաստ է
յայտնել մինչ հարկը կը պահանջէ :

Աստի շնորհակալութեամբ կը հրատարակենք
մեր Լեզուամիտ ընթերցողներուն :

Պատուելի վերադարձուող ԼԵՅՈՒՆԵԱՆԻ Երազմի :

Աստուծոյ անուրաշխ օգնութեամբ, որ ընթեր-
ցող մերազգի բանասեր ժողովուրդը ներգաժա-
կըցայ համարձակութեանս : Ասան զի քանիմը
հայրենասեր բարեկամներուն խրախոյս տալէն ստիպ-
ւելով, այս անաշու գիրս հասարակաց ակնաջին
արձագանդ ընելու ձեռք զարկի. միանգամայն և
աշխուշով Ձեր Լեզուամիտները, որ մեր ճշմարիտ
անկեղծութեան աներկմիտ ըլլաք :

Բանի մը ամիսէ ի վեր, հասարակաց բերսնն էր,
թէ ընկերութիւնմը հաստատուիլու է քաղաքի մէջ,
նոր օրագիրովնալ հրատարակելու և պիտանի գիր-
քեր ալ տպելու համար տպարան հաստատելով :
Եւս լուրը մեծ ուրախութիւն պատճառեց հասարա-
կութեան շատին, և մինչև հիմա մեծ ցանկութեամբ
կըսպասէին անոր սկիզբնադրութեանը : Ասան զի
ամեն քաղաքացիք Ձեր սիրայօղ ընկերութեան
ամեն մէկին գործադիր հայրենասիրութիւնը քաջ
ճանչալով, ազգօգուտ միջոցներ կը գուշակէ Ձեզմէ :

Եւս այս շարաթ մեծ հաճութեամբ վայելեց հա-
սարակութեանը Ձեր ախորժելի պտղոյը երեխային,
այն է Լեզուամիտ անուն օրագիրը. որուն առաջին
թիւը թոյց ամենեցուն հաճելի ակնկալութիւնը. և
իւր երեւոյթն ալ խոստանալոյն համեմատ մասնցոյց
է ազգիս համար ընելու ծառայութիւններուն և անոր
վրայ ունեցած անհրաժեշտ սրբազան սիրոյն, ինչպէս
որ իր պատուելի անունն ալ կապացուցանէ :

Պատուելի կըսեմ, այս պատուելի, քանի հայ-
րենիքը ու թէ բանիւ՝ այլ գործով սիրողէն ասելի,
ի՞նչ ուրիշ բան պատուելի կընայ ըլլալ : Պատիւ
արժանաւոր ամեն հայրենասերներուն, որոնք իրենց
աշխատելու բարութեանը համարձակութիւնը եռանդ-
մը կուենան. բայց ևս ասելի անոնց՝ որ անձամբ
և հոգով կաշխատին, և ստակնին ալ չեն խնայեր :
Լիակցական ժամանակիս այսպէս նախանձելի անձանց
օգտաւէտ վարժանքը բաշխաւելու ըլլալը, այնչափ
գովելի է՝ որքան որ նախկին դարերէն մինչև հիմա
անմահ յիշատակութեան արժանաւոր եղալ անձնա-
գիր քաջ նահատակներուն :

Ասան զի այն քաջերուն եթէ հայրենասիրականե-
րանք վաւաճ ըլլալ, և իրենց կեանքերին ան-
գամ տոյգին երջանկութեանը համար զոհ չի մատու-
ցանէին, ստոյգ է որ այն երջանկութեան ներհակը
կը պատահէր, և թշուառ վիճակի մէջ կը մնային :

Պարելի է որ այսպիսի հանրապէս օգուտներէն
ստիպելով, մասնաւոր մասը բարի կըհամարի
փիլիսոփայն՝ վճելով, թէ՛ լաւ է մեռանիլ վասն
հայրենեաց : Խրախոյս առնք ուրեմն մեր ողբամիտ
ուրախութեանէն, բայց հայրենասեր Ձեր գրողներ
եղք անուամբ ճեղքուն զօրութեանց ի ճակատ, ոչ
թէ ամուր պարիսպներու և լազմաթիւ բանակներու
դիմացը ակոյեան ելլալու շայն այն պարտաւերի ար-
գելներուն, որոնք ազգին ուսումնականութեան և
անուանը պայծառութեան խափանարարն են :

Ողի զօրութեան անէք վրանիդ, և մի խնայեք ա-
մենին Ձեր աշխատութիւնը. վասն զի ամեն բա-
նի մէջ յաղթող է աշխատութիւնը. և այսպէս Ձեր
օրագրոյն նպատակին յառաջդիմութիւնը տեսնելով,
ասելի ևս պարտաւոր ըլլանք անոր վրայի արժանա-
ւոր մեր գովութիւնները հրատարակելու :

Ասան զի շատ է օրագրին օգուտը, ինչպէս որ
հիմակցան բանասեր հասարակութիւնն ալ կը հաս-
տատէ. որովհետեւ քանիմը տարիէ հետէ Երազմի
արարատեանին ազգօգուտ և գովելի գրուածները
բաւական աղեղնութիւն պատճառեցին՝ մեր ազգին
մէջն ալ էվելնալու. օրագրութեան թուղթեր :

Եւս ուրախութիւն մըն ալ Ձեր Երազմութեանց
անուն միասիրտ ընկերութիւնն կըզգասք, թէպէտ
անունը պղծիկ է, բայց Լեզուամիտ Ձեր օրագրու-
թեան և սիրակց ընկերութեան միջոցով, անոր
պղծիկ անունը մեծ և երկնի կըլլայ :

Արաշատ եղաւոր մէկ տեղ բնակելուն վրայ,
(թէպէտ և առանց օգտաւէտ ինչ ներդրութեան)
բանաշատովմը՝ զի՛ բարի կամ զի՛ վայելուլ կըսէ
Պատիւ մարգարէն, ապրեմն իրքան բարութեան
և վայելութեան արժանաւոր է ոյն ընկերութիւնը՝ որ
միասիրտ հոգողութեամբ ազգին պայծառութեանը
համար օգտակար ներգործութիւններ ալ կուենայ :

Վոյելի է դարս՝ որ այսպէս գեղեցիկ ընկերու-
թեանց նորոգողն իզու ինչպէս որ քանիմը տեղ
հաստատուած կը լսենք, որոնցմէ մէկն ալ քաղաքիս
իլիւնաց անուն ընկերութիւնն է, որ իւր անուան
նախկին յիշատակաց աւելանները նորոգելու, և ու-
սումնականութեան մէջ՝ մեր ազգը առաւել ևս զար-
քանալու համար, հոգով շափ կաշխատի՝ հարկա-
ւոր եղած միջոցները բանեցնելով, որով արքարն
մեծ գովասանութեան արժանաւորութիւն ունի անոր
յարգի անդամաց աշխատեալեան եռանդը. Լեզուամիտ
աղեղնութիւնն ըլլայ ձեռնառ և ակելի ևս արդիւ-
նաւոր ընէ :

Պատուելի վերադարձուող, գիրս վերջացրնելէն ա-
ռաւ՝ պարտք կը համարիմ՝ անձինս, քաղաքիս հայ-
ազգիներուն համարումը և բարի դիտարկութիւնը
որ ունին սիրով շաղկապած Ձեր ընկերութեանը
վրայ՝ ծանուցանել. միանգամայն և կողակեմ թա-
խանմանը՝ որ այս ուրախացութեան գիրս Լեզու-
ամիտներ օրագրոյդ միջնորդութեամբ հրատարա-
կեն. առանց վերահաս մէկ կասկածի մը, թէ ինչու
արդեւ առանց ստորագրութեան է նամակս. անհոգ
եղիք և մի տարակուսիք. դուք հաճութիւն տուէք հրա-
տարակելու, և ես ալ չեմ պակասիր դիս ինքուս յան-
գիման բերելու՝ եթէ ժամանակը պահանջելու ըլլայ :

Ի սկիզբն Հունիսի. 1843 :

Երազմի :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Մայիս 20

Բարձրագոյն դուռը Երազմի կարգի խորհուրդ
մը եղաւ, ի. Բարձր Երազմի նախագահու-
թեամբ, որ և շատ երկար տևեց :

Ի. Երազմի. Սարգիս Եփէմիսն արտաքին գործոց
նախկին պաշտօնատարը փոխարքային հրամանով
այս խորհուրդին ներկայ կը գտնուէր. նմանապէս
ամեն մեծ աստիճանաւորները ու բոլոր զինաւոր
պաշտօնատարները :

Այդ կարծով թէ Պարսկային վեճին վրայ էր պայ-
տար հարցը, որուն համար այս երկու Տերութեանց
գործակալները ժամանակ մը ի վեր խորհուրդ կը-
նեն Երազմի քաղաքը :

Երազմի քաղաքէն աստիճան եկած լուրերէն կիմաց-
վի թէ այս գործը շուտով մը վերջացնելու փափաք
կըցուցունեն, բայց առանց խնայելու թէ ինչ վի-
ճակի մէջ են գործողութիւնները, և շատ չեթմա-
կիմացի :

Զեանեալ օրն ալ, ի. Երազմի Սարգիս Եփէմիսն
ֆէնտի առ այժմ՝ արտաքին գործոց պաշտօնատա-
րին գիւղի տունը խորհուրդ մը եղաւ. ի. Երազմի
Պ. Սարգիս Եփէմիսն և Պ. Պարսկային ներ-
կայութեամբ :

Երազմի քաղաքը՝ որ շատ տևեց, կըսէ թէ Պարս-
կային վեճին վրայ էր :

Երազմի քաղաքէն ի. Երազմի Սարգիս Եփէմիսն ալ կը
գտնուէր այս խորհուրդին ի. Բարձր. փոխարքա-
ին հրամանով :

Ի. Երազմի Սարգիս Եփէմիսն արտաքին գործոց
պաշտօնատարը Սարգիս Եփէմիսն կըսէ թէ
վերջի օրերը :

Ի. Երազմի Սարգիս Եփէմիսն արտաքին գործոց
պաշտօնատարը Սարգիս Եփէմիսն կըսէ թէ

գեղեցիկ պայմաններու մէջ ըլլիր է իր ընտելութիւ-
նը. իր հանգիստ մեղմութիւնը՝ մայկերով կտանե-
րով և բնակչութեամբ կը ծածկէ, իր պարզ և ան-
միաս կերակուրները բազմահամ խորտիկներու կը
փոխէ. և միշտ հեշտութեան և վայելչութեան հի-
տաժող ըլլալով, ալ ասելի կարօտ կըլլայ օգնա-
կանութեան :

Եստուածային նախապատշաճութեամբ՝ գեղեցիկ հո-
գացողութեամբ, մարդոյն և այս երկրորդական կա-
ցութեան համար ալ՝ իր մարդասիրական խնամքը
առաւ տարածեց, ամեն մէկ մարդու կամ զատ չը-
նորհներ և ձեռքեր պարգեւելով. որոնցմով մեկըմ-
կու կարօտութեանը փոխադարձ օգնականութեամբ
ձեռնառ ըլլալէն ի վատ, իրենց ազատ խիստու-
թեանը յանձնելով այս աշխարհք ալ վայելչագործէ :

(Երեւակի համար, բիշէք կը պարտաւորի իր ար-
հեստը գործի գնել, և հիւանդն ալ անոր աշխա-
տութեանը փոխարէն իր ստակը չի խնայել. մեկը
առողջութիւնը ձեռք բերելով, միւսն ալ արտաքին

հարկը, հարուստը իր գանձը շնորհելով, տղատան
ալ իր աշխատութիւնը. իմաստունը իր խելքը, տը-
գեան ալ իր ընդունակութիւնը և բան սորվելը,
մեծը իր իշխանութիւնը, պարկէն ալ իր հնաշուն-
դութիւնը. ահա արդեւ մէկ առնչական պարտա-
ւորութեամբ իրարու հարկաւորութիւնը յեցնելով՝
աշխարհք ալ կը կառավարի, և օրէ օր վայելչու-
թեան և պայծառութեան աշխատակն կը դիմէ :

Եւս այսպէս մարդոյն պարտաւորութեան շատնա-
ւորն համեմատ, օգնականութեան և պաշտպանու-
թեան հարկաւորութիւնն ալ կը շատնայ, և ամեն
մէկ ալ իր զինաւորներուն բարեկարգութեանը կը
գանկայ, և անոնց խնամքին կը կարօտի. և անոնց
ալ իրենց ձեռքէն եկած օգնութիւնը չի խնայելով,
իրենց բնական պարտաւորութիւնն աղատելէն ու-
րիշ, աղատելութեան արտօնութիւնն ալ կըստա-
նան :

Երազմի քաղաքէն և պատիւ. գեղեցիկ է աստիճան
և մեծ երջանիկ է այն մարդը, որուն այս գովելի

ձեռքը չի խնայել և ընտելութիւն. ինչ մեծ ինչ
գեղեցիկ արիւտուր ազգասիրին, քան իւր ազգի
պայծառութիւնը և յառաջդիմութիւնը :

Թէպէտ ամեն մարդ իր կարողութեանը համե-
մատ խնամք և օգնութիւն հատուցանելու պարտա-
ւոր է, բայց մարդ կայ որ անորմէ շատ բան կու-
զի. զի որում շատ տուաւ՝ շատ խնդրեցի ի նը
մանէ, և որում բազում աւանդեցաւ առաւել և կը
պահանջուի ի նմանէ :

Երազմի մը մէջ երկնի եղողներէն իրեկի խնամ
կուղովի. վասն զի մէկ հայրական պարտաւորութիւն
նի մը պէս ալ հարկ ունին վրանին. բայց իմ
ուղղը, աղղը բոլորովն, հասարակութիւնը, որ
միջոնաւոր մարդիկներով, բազկացեալ մէկ գերդաս
տան մը մէկ ընկերութիւնմըն է, որուն ձեռք
ամենին աղատովի չկայ, մինչև որ իր բնակ
պարտքը չի հատուցանէ գինաւորին :

Երազմի քաղաքէն մը կերակուր շատերուն այս տես
պարտք ունենալը. բայց ես կը համաձայնեմ ըսն և

COMPOSED

CPSLR, LMPBP

1791

ᠭᠤᠨ ᠭᠤᠨ ᠭᠤᠨ ᠭᠤᠨ

Անիք, պապիչ . արմատ, մեծ . հաղորդիչ
 ինչպէս արեւ . պահանջներ, մանկապալ, հանդա
 մանք, ղեկ . հովիտ, եպսկոպոս, անտառ, Երման
 վրան, լապտ . բեհեզ, պիւլիմ . կուսակալ
 մէջք . վտանդ, ինչպէս . ծինելով, պահպան . պա
 հակ, պէտք . բիր, առիւթ . հասարակական, Կարգ
 վստահութիւն, կէտ . ձեռք . խրախոյս, դարձ
 արձագանք, պիւլիմ . բաղդատել, բողոք . ին
 ձեռք . թաքն, լապ . աղքատութիւն, ինչպէս
 լըստ, Կարգ, աշխոյժ, Կապ . բերք, մահաւ
 ձուկ, Եւանգել . պաշտօնակար, Խորհրդէն
 ժողովրդ, Կարգ . պահանջ, ինչպէս . սակաւ
 սուր, պէտք . Եւանգել . սակաւնի, մահաւ
 սպանել, պիւլիմ . բողոքակար, Կարգ . բողոք
 Կարգ . մահաւ, մարտ .

Արամիր ծովուն մէջ, Վանաքինի կողմերը
 քերիով լեցուն երկու նաւ լռենցին Մեղգիա-
 ցիք, և անոնց նաւապետները առանց դատելու
 նաւերուն կայմերէն կախեցին : և նաւերն ալ
 պոնպէս նաւապետները կախված ետինէն ուղե-
 կից ընելով : բերին Կերսեսերը ցամաքը Հանն-
 ցին և աղաւաւմիսն տուին :

Եւս երկիրը քանի որ Վաղղիացւոց իշխանութեան անցաւ, անդադար պատերազմի եւ արիւնահեղութեան պիշ մը եղաւ. թէպէտ եւ ամենուն մէջն ալ Վաղղիացիք գրեթէ միշտ յաւելեալ պատերազմներու եւ օրէ օր ալ իշխանութիւնին կրկնապատկերէր ի ներքին կողմերը: Բայց եւ այնպէս ալ երկրին մէջ թափած արիւնին, կորուստեցած զօրքերին եւ ծախք բրած ստանին ունեցան շատ եւ անոնց մոխրաբէն եկամտան ալ ունեցան քիչ է, որ այս երկրին իշխանութեան որհաւանութիւնը մէկ մեծ պատիւ մը սեղանի վրայ դրաւ: Հիմա թուի ինչ աղջիկ որ ըստ Վաղղիացւոցի աւելի կրտսերութիւն խնայողութեան եւ համարեութիւն գոցելու կրնար բանեցնել, եւ անոնցմէ ալ աւելի ստուշեր ծախել. բայց եւ այնպէս, չնայ որ Վաղղիացւոց իշխանութիւնը մէկ կատարեալ հաստատութիւն մը ընդունի այս երկրին մէջ: Որովհետեւ ներգամբութիւնը մէկ ունակութիւն մըն է արարացւոց, մէկն էր նախ որ Վաղղիացւոց մեծ զօրութիւնէն վախճալով կը հետզհետէ անոնց. միշտ ալ կըրէին սաք կեցան եւ կըրէին Վաղղիացւոց դէմ զինուոր, մէկը գետի ի ներքին կողմերը կըրէին, եւ ետքը նորէն յետ կըրգտունան: Եւս 13 տարի է որ այս պէս լեռնաւ միջակի մէջ է այս երկիրը. եւ Վաղղիացիք ալ այս անգամ պարագաներն զգուշութեամբ անշարունակով, շատ անգամ միտք ըրին որ թողուն այս իշխանութիւնը. բայց միշտ խորհրդականներուն մեծ մասը դէմ կեցան այս առաջարկութեան: Հիմա քանի մը լեռնամի արապներուն ցեղերը հնազանդեցնելու, կամ բաւ եւս է ասել սովորական պատերազմներուն շարունակութեան ծախքիս համար 2 միլիոն ֆրանքէն աւելի պէտք ըլլալով, տէրութիւնէն այս գումարը ուղղեցաւ, եւ այս պատճառաւ խորհրդարաններու մէջ մեծ վեճ ծագեցաւ, եւ խորհրդարաններուն մէջ մասը, այս անգամ ալ խնդրեցին որ այս երկրի իշխանութիւնը թող տան. բայց մեծ մասին հաւանութեամբ որոնց մէջը նախագահ է Սուլէյման Բեքը, որոնցին որ այն պէտք եղաւ գումարը արգել, եւ շէջալիի երկիրն ալ միշտ Վաղղիացւոց իշխանութեան տակը մնայ:

1) Կենսա ժուր եկող օտարականներուն ըաղմակ
 թիւը տարբիւ տարբի կը շտառայ. թնցեալ տարբի մի
 շատ ճանապարհորդներէն 'ի զատ, երեւելի օտարա-
 կաններուն թիւը, Ռուսիայէն 1283 հոգի. Պոլսիկէ
 րայէն 685, Սաբոնիայէն 651, Սիւրգեմպերկէ
 165, ու Կեդրամանիայի ուրիշ անդերէն 630, Սմեր-
 դայէն 55, Պելճիգայէն 72, Տանիմարէն 67, Սե-
 Ռիտանիայէն 550, Տումաստանէն 48, Հոլանդա-
 յէն 66, Իզալիայէն 275, Ֆորթուրայէն 4, Ռուսի-
 յէն 6, Ֆոլոմիայէն 776, Հելմէտիայէն 342, Սպա-
 նիայէն 18. 4 հաճախատանէն 832:

Աստորիական Եղյա ընկերութեան նաւորէից
վրայ հետևեալ ծանօթութիւնը՝ իմպւէտ ժա-
մանակին չի հրատարակեցու, բայց այս կար-
գադրութիւնները մինչև սեպտեմբերի 13 տնե-
լուն համար, կը յուսանջ որ բոլորովին անպի-
տան չը լար մեր վաճառականներուն :

Գրանցայն 106	Փոխադրման համար	Առկա թիվ	Դր. համար	Դր. համար	Դր. համար
ԹԻԲԱՏԻՆ ԱՆՔՈՒՒՂ 4"Մ?	Ք 1	—	Ք 1	Ց 2	—
" ԲՕՐՔՈՒՅԻ	" 2	47	" 2	Ց 3	20
" ԳԱՏԲԱՍԻ	" 2	—	" 3	" 4	—
" ԲԻՐԷՕՅԻ	" 3	50	" 4	15	40
" ՍԻՐԱՏԻ	" 2	50	" 4	17	50
" ԻԶՄԻՐԻ	" 2	56	" 5	18	40
" ԳՕԼԻՍԻ	" 2	50	" 4	18	40

Նորայր Եղեմի ԳԷ Է պատգմի :

Հանրային քարեր, Հուլիս, Հասարակ աղետ,
 մաշկը վաճառաց, Կաշիներ, Սնանձ բամբակ
 զվարդեր, Բնիկներն այժմեայ, Նշքեր, Կիրքեր
 Խամայակեայ ձեռագործներ, Սեւ ուլտու, Սակա
 մանի, Սպունկ, Նյութախոտ և այլն :

Իստորոյ հարիւն իւրացնէ ,
Բարակ տընամաղըք մ'աճառաք , Որպան կարեօր
Է լըակ , մետաքոն լըն' բրգեղնն' և լըն լըն ձեռա
յործնէր , ափոնն , մոշտակ լըննէր , մետաքս , թէ
քրքոււ' և այլն :

Ընն ապրանքներուն անունը որ վերը նշանակված
են, որոշվելու է ամեն մէկ հարցին համեմատու
թեամբը, չի բանկած մետաղներուն համար, առա
ջին հարցին ռաւոդէնին հետք հասուցանելի է :

Մենդաններուն, ծառերուն, թաղամասերուն շերտուն
ծաղիկներուն, խմորիքներուն, անուշ-շեններուն
կարասիքներուն, ղէպերուն, ժամացոյցներուն և ու
րիշ աստեղ նման բաներուն նաւորչէին համար ու
մէն անդամ մասնաւորապէս ստեղծելու ինչ որ պարտ է

Իշխանք ընդունելու չէ՝ երբոր որին կարգադ-
րութեան համար բլաղլ յայտարարեան պատակի
մէջ նշանակած չըլլայ. ընդունելու չէ նաև խմելիքնի
իմէ որ տուփի մէջ լրան . և ոչ քանիլի կտմ դար-
չահոտ դիւրութեամբ նիւթեր :

Ըստ կարգադրութիւնը մայիս 13ին ընելու ճա-
նապարհորդութիւնէն սկսելով անելու է մինչև սեպտեմբեր
13ին ընելու վերջին ճանապարհորդութիւնը

Լսեցինք որ նոյն ընկերութիւնը ուրիշ նոր կարգադրութիւն մըն ալ ընելու է եղեր շոգեհասկերուն նուարիւթեանը համար. սցանքն ամիսը չորս անգամ կամ օւթը օրը մէկ լմը-բեստնն օւղակկի Լյուելլը շողենաւ պիտ'որ գայ և երթայ. ասանկով սամիկն օւթ օր լմընստէն լըր պէտի առնենք և 16 օրին գիշերուն պատասխանը տաանալու. ենք. այս կարգադրութիւնը յունիսի 16 էն սկսելու է կրօն :

Լեւորակցի շրջնաւերտն ընթաց աստորակում
անյաջող յօրերումն պատճառաւ, այս շարաք հա-
տարակրէն շատ քիչ գործածութիւնն էր եղան.
միայն շանկոյր ապրանքներն միակն քիչ ծախեցաւ:

ԲՈՒՄԻ, այս ապրանքին դառական ծախք եղաւ
 քնն 150 էն մինչև 200 դահեկանի ըստ տեսակին :

[illegible]

Ձմեռելու, այս սեռակի բոլորեցնեալն շատ քիչ
ծախք կրլան, և եղածներն ալ վար գննեալով և
լաքացային բերել տուղնեալն ձեռքի այս սեռակի
ապրանքներն ալ զիւր ճշտեալի ժամանակ բաւակա
նք ծախելին ։

ՅԱՍԷՆ. քաղաքին մէջ սովորական քաղաքն է
 ի զատ այլ չարաքն 1800 քիւէ մերձակայ կը ինքրո
 չամար ծախւէնաւ. և գութերէն այլ այլ օրերս քիւ
 զալով՝ սոյն սրմիւրքն զինք բարձրացաւ: Եւ այն
 տեսակը 19 էն 20, զահէկանի. և երկրորդ տեսակը
 15—16 զահէկանի ծախւէնաւ:

Գ.Լ.ՐԻՒՆ, արդէն ետք հաւանքէն ըստական արդական
կուտայ ընկէն և 8—9 դահեկանի կը ըստային, ըստ
հին հաւանքի, 5 դահեկանով :

Lyngby, 4. 5. 1864.

Ի ծնորա	126	125
Փարիզ		
Ի Էն նա		
Մարտիկա	510	500
Թարեոտ		
Օտեւա		
Ի իգորնո	164	
Կոստանդնուպոլիս		

和風和風

ኮ. ስግግርና ርዕሰ ልማትና ልማት ምክር ቤቱ